

EDUCAȚIA PRIN LECTURĂ, CINEMATOGRAFIE ȘI ... PROIECT

Dinamica informațională silește întreg conglomeratul de forțe umane să se adapteze la noile sale reguli. Mai mult ca oricând, tânărului i se pretinde astăzi capacități vizionare și adaptabilitate în condiții nu de puține ori „vitrege” de activitate. Nimic nu pare mai incomod decât supraviețuirea într-o lume informațională cu posibilități infinite. Căci ce înseamnă, în ultimă instanță, TIC? O luptă continuă cu sinele și cu lumea informațională spre dobândirea sentimentului de bine și de împlinire interioară. Nimic mai trist decât să aluneci inconștient în hăul rece informațional fără să-i poți opune o forță rațională. Dar cine-l poate învăța mai bine pe educabil să se descurce în hățișul informațional, decât însuși efortul depus de-a respecta cerințele unui profesor în realizarea unui proiect? Eul este înclinat să exploreze domenii vaste care să-i dea sentimentul de dominație, însă este, din start înfrânt de propriile patimi dacă nu se sprijină pe niște indicatori bine stabiliți în prealabil de cadrul didactic.

Scopul lucrării de față este, pe de o parte, de a scoate la lumină resursele inepuizabile ale culturii, fie ele vechi sau noi, de valoare recunoscută, care au învins timpul, nonvaloarea și forțele opozante; pe de altă parte, de a dovedi că aceste comori, materializate în opere, personalități marcante sau destine încercate, se pot regăsi în paginile oricărui manual destinat studiului și formării noii generații.

Proiectul este o metodă de lucru. Subiectul său poate fi ales din lista de teme de maxim interes ale elevilor, ce pot valorifica cel mai bine cunoștințele acumulate la mai multe discipline. Proiectul (care poate fi prezentat și ca film didactic în clasă printr-o prezentare Power Point) poate oferi elevilor posibilitatea de a-și exprima ideile, de a crea, de a-și asuma responsabilități, de a investiga, de a-și imagina, de a lua decizii, de a deveni mai stăpân pe puterile lor, de a se implica afectiv în soluționarea temei date, de a argumenta pertinent orice afirmație, de a da explicații. Observând atent munca celorlalți colegi, fiecare elev se poate, în final, autoevalua. Deși nu se poate aplica permanent, proiectul conferă frumusețe învățării școlare.

Transdisciplinaritatea este un alt atu al proiectului, căci tema acestuia poate ținti către unitatea cunoașterii, trecând prin etapa obligatorie a autocunoașterii: „Trans: acest prefix este astăzi seva dătătoare de viață a culturii și a omului”. Această idee revoluționară în planul spiritului este provocarea secolului XXI. Astfel, de exemplu, inserarea unor informații de istorie sau de religie în structura literaturii poate clarifica problematica stilului abordat de un autor canonic sau necanonic, iar mijloacele audiovizuale și instruirea asistată de calculator pot înlesni asimilarea cunoștințelor de viață și operă.

Educația spiritului, în termeni eliadești, se face prin *tehnica lecturii*. Dând exemple concrete Eliade arată că sunt numeroase cărți care comunică sete de viață, de faptă, de bărbăție. Există cărți

tonice și oricine le citește își simte forțele sufletești îmbogățite, dorul de muncă și de luptă exaltate. Problema capitală este, așadar, prin ce mijloc lectura începe să fie creativă, să ne învețe să gândim și să înțelegem. (Subliniez faptul că M. Eliade a făcut aceste remarci general valabile în conferința despre India, susținută la Radio, cuprinse în volum de M. Handoca (1991)).¹

Educația cinematografică sau educația prin film didactic reprezintă oportunitatea de-a oferi elevilor selecții de filme, scurt metraje sau documentare, care să înlesnească drumul spre înțelegere și să provoace brainstorming de durată în mintea educabililor. Cinematografia este o modalitate de a povesti cu ajutorul imaginilor, ea presupune receptarea audio-vizuală mai rapidă a unor informații mai complexe și care-i poate sensibiliza pe elevi în mod eficient. Formula sintetică a ideii și o viziune regizorală de excepție pot rivaliza, uneori, cu opera originală, dar elevul trebuie, în final, educat să savureze textul original, al cărei valoare este incontestabilă.

Prin urmare, *literatura, cinematografia și instruirea asistată de calculator* reprezintă forme de comunicare atractive între dascăl și elev, deoarece ele sunt destinate să placă și astfel devin captivante, putând da un plus de valoare și de vitalitate orelor de literatură, pot cultiva plăcerea de a citi, de a viziona un film, de a stimula gândirea autonomă, reflexivă și chiar critică. Nu puține sunt filmele din care se desprind valori morale, aspect care poate conduce la stimularea interesului pentru cunoașterea vieții în integralitatea ei.

Mi-am luat rămas bun de la încă o generație de elevi, care și-au luat zborul la școli mai înalte, nu înainte de a-i îndemna să-i cunoască mai bine pe marii autori clasici ai literaturii copilăriei noastre: pe Creangă, pe Caragiale, pe Eminescu, pe Slavici, Vlahuță, Coșbuc sau Emil Gârleanu. O altă grupă de elevi au făcut cunoștință cu personalități contemporane, exemplare, mult încercate de regimul aprig comunist, dar care au răzbit prin puterea cuvântului, dar și prin puterea credinței: Dimitrie Bejan, Petre Țuța, Valeriu Bartolomeu Anania, Nicolae Steinhardt. De asemenea, le-am supus atenției vieți și opere scrise de Mircea Eliade, Octavian Paler, Magda Isanos, Constantin Ciomazgă, dar și scrierile remarcabile ale Sf. Ap. Pavel sau Isus Sirah. Un popas aparte l-au constituit Tihon Șevkunov și Andrei Tarkowski, regizori geniali de filme creștine. Nu lipsite de farmec au fost dezbaterile pe teme de maxim interes ale generației de astăzi: *Influența mass-mediei asupra personalității tinerilor*, *Influența jocurilor video asupra copiilor* sau *Valoarea basmelor în educarea trăsăturilor pozitive de caracter*. Așadar, lectura eficientă necesită nu numai îndrumare, ci și control.

Prof. Elena RUSU

Școala Gimnazială „Nicolae Iorga”, comuna Grindu, județ Tulcea

¹ Octavian Sachelarie: Articol publicat în „Argeș: revista lunară de cultură, Pitești, anul III (35), nr. 7 (265), septembrie, 2004.